

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Anna Engström
Kommunekolog
08-578 283 74
anna.engstrom@tyreso.se

Handlingstyp
Yttrande
Datum
2023-03-09

Sida
1 (5)
Diarienummer
KSM-2023-166

Mottagare
Hållbarhetsutskottet

Svar på remiss om nytt samverkansprogram för Tyresåns Vattenvårdsförbund

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till hållbarhetsutskottet för beslut i kommunstyrelsen

- Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse antas som Tyresö kommuns svar på remissen om nytt samverkansprogram för Tyresåns Vattenvårdsförbund.

Kommunstyrelseförvaltningen

Cynthia Runefjärd
Kommundirektör

Louise Bergman
Tf. Kontorschef Samhällsbyggnadskontoret

Sammanfattning

Ett omarbetat samverkansprogram för Tyresåns avrinningsområde har efter förra årets remissrunda presenterats av Tyresåns vattenvårdsförbund. Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att det nya programmet i tillräcklig utsträckning tagit hänsyn till kommunens tidigare synpunkter med avseende på beräknad tidsåtgång, tydligare prioritering av åtgärder samt höjd årsavgift. Kommunstyrelsen förslås därför lämna ett positivt yttrande till förbundet.

Beskrivning av ärendet

Under 2021 arbetade Tyresåns vattenvårdsförbund fram ett förslag till nytt samverkansprogram för perioden 2022-2027 (bilaga 1). Efter en remissrunda mottog förbundet flera synpunkter (bl.a. på höjda årsavgifter för medlemmarna, se Tyresö kommuns yttrande i bilaga 2) och har nu reviderat programmet. Eftersom omarbetningen tagit tid har programmets omfattning nu ändrats till åren 2024-2029 (se bilaga 3).

Samverkansprogrammet fokuserar på samverkan för bättre vattenkvalitet i Tyresåns avrinningsområde och det innehåller åtgärder som förbundet har rådighet över och som inte redan omfattas av kommunernas pågående eller planerade vattenvårdsarbete. Förbundet vill med det nya programmet vara en samarbetsplattform som möjliggör koordinerad vattenvård över kommungränser, stödja kommunerna i deras arbete och skapa samordningsvinster, samt ge en helhetsbild och en gemensam vattenvårdsvision för Tyresåns avrinningsområde. Programmet ersätter förbundets tidigare Åtgärdsprogram för Tyresån och Kalvfjärden 2016–2021.

Förslaget till beslut har vissa ekonomiska konsekvenser. Årsavgiften till förbundet för år 2023 var 306 960 kr. Det ursprungliga förslaget på ny avgift p.g.a. höjd ambitionsnivå var 508 907 kr, vilket motsvarade en 66-procentig höjning. Efter inhämtande av medlemmarnas synpunkter föreslås nu en avgift på 324 678 kr; vilket motsvarar en ökning med 6%.

Förslaget till beslut föreslås finansieras inom ramen förkommunstyrelsens verksamhetsområde, anslag för samhällsbyggnad.

Ärendet bedöms inte beröra barn varför någon prövning av barnets bästa inte har genomförts.

Remissvar från Tyresö kommun

Tyresåns vattenvårdsförbund (som utgörs av Haninge, Huddinge, Botkyrka och Tyresö kommuner samt det kommunala bolaget Stockholm Vatten och Avfall) har tagit fram ett förslag till samverkansprogram för perioden 2024-2029 (remissversion daterad 2023-01-19). Programmet ersätter förbundets tidigare Åtgärdsprogram för Tyresån och Kalvfjärden 2016–2021.

Samverkansprogrammet avsåg till en början perioden 2022-2027, men har fått skjutas fram då det fick omarbetas efter en remissrunda bland medlemmarna. Samverkansprogrammet fokuserar på samverkan för bättre vattenkvalitet i avrinningsområdet och det innehåller åtgärder som förbundet har rådighet över och som inte redan omfattas av kommunernas pågående eller planerade vattenvårdsarbete. Förbundet vill med det nya samverkansprogrammet vara en samarbetsplattform som möjliggör koordinerad vattenvård över kommungränser, stödja kommunerna i deras arbete och skapa samordningsvinster, samt att ge en helhetsbild och en gemensam vattenvårdsvision för Tyresåns avrinningsområde.

Aktiviteterna i samverkansprogrammet 2024 – 2029 struktureras kring fyra fokusområden som beskriver förbundets inriktning och fokus. Dessa fokusområden är:

1. Samordning och stöd av kommunernas vattenvårdsarbete,

2. Bedriva miljöövervakning,
3. Uppföljning, utvärdering och utredning, och
4. Främja rekreation och friluftsliv, kunskapshöjande åtgärder, information och kommunikation.

För att genomföra det föreslagna programmet bedömer vattenvårdsförbundet att kostnaderna kommer att öka med knappt 100 000 kronor årligen vilket föreslås finansieras genom höjda medlemsavgifter från medlemskommunerna. För Tyresö kommuns del skulle det innebära att den årliga medlemsavgiften till förbundet skulle stiga från 307 000 kr för år 2022 till 325 000 kr från och med år 2024, en kostnadsökning på ca 6%. Kostnadsökningen finansieras inom ramen för kommunstyrelseförvaltningens verksamhetsområde, anslag för samhällsbyggnad.

Samhällsbyggnadskontorets synpunkter

Samhällsbyggnadskontoret tillstyrker remissversionen daterad 2023-01-19. Kontoret ser positivt på att vattenvårdsförbundet vill ta en samordnande roll i vattenvårdsarbetet och att ett samverkansprogram nu tagits fram för Tyresån. Samhällsbyggnadskontoret ser en styrka i att vattenvårdsförbundet kan bidra till att skapa en helhetsbild över hela Tyresåns avrinningsområde. Det gäller såväl det rådande miljötillståndet som vilka åtgärder som kan behöva genomföras för att förbättra vattenkvaliteten. Därtill hör också förbundets viktiga arbete med att uppmärksamma Tyresån och informera om de värden som finns.

I det senaste utkastet till samverkansprogram finns flera bra förslag på hur vattenvårdsarbetet i Tyresån kan stärkas och utvecklas. Däribland kan nämnas arbetet med att verka för en mer samordnad miljöövervakning och ge en samlad bild av miljötillståndet likväl som av genomförda åtgärder i avrinningsområdet. Samhällsbyggnadskontoret ser också att förbundet kan spela en viktig roll genom att ta fram övergripande utredningar av åtgärdsbehoven på avrinningsområdesnivå när det gäller tex hydrologisk återställning, fiskevårdsfrågor mm. Förbundets tidigare arbete med utredningen ”Fritt fram i Tyresån” visade på ett tydligt sätt vilka åtgärder som behöver genomföras vilket har varit till stor nytta och stöd för Tyresö kommun i det fortsatta arbetet med fria vandringsvägar i Tyresån. Utöver detta så ser Samhällsbyggnadskontoret också att vattenvårdsförbundet kan fylla en viktig roll när det gäller att lyfta fram och synliggöra behov och möjligheter i åtgärdsarbetet, exempelvis genom att anordna olika former av åtgärdsseminarier där aktörer i avrinningsområdet kan samlas för att dela erfarenheter och få inspiration i åtgärdsarbetet. Det skulle delvis fylla den funktion som ett vattenråd har, något som i dag saknas för avrinningsområdet.

Samhällsbyggnadskontoret lämnade synpunkter över det första utkastet till program i februari 2022. Förslaget ansågs något spretigt och det fanns ett behov av att konkretisera och prioritera bland de föreslagna åtgärderna. Det var oklart vad själva samordningen innebar och hur tidsåtgången hade beräknats, samt vilken insats medlemskommunerna förväntades bidra med i form av arbetstid.

Den kostnadsökning som föreslogs för att genomföra samverkansprogrammet var betydande, för Tyresös del ca 200 000 kr per år (en 66-procentig ökning). Samhällsbyggnadskontoret ansåg att en sådan ökning behövde förankras med och beslutas av kommunstyrelsen och att tiden för det hade varit för kort.

Utöver ökningen av den årliga medlemsavgiften till förbundet så ansåg Samhällsbyggnadskontoret att frågan om den arbetstid som kommunerna förväntas bidra med behövde klargöras. Tyresö kommun bedriver idag ett intensivt arbete för bättre vattenkvalitet, både genom särskilda projekt och genom att integrera vattenvårdsfrågorna i Samhällsbyggnadsprocessen. En ökning av arbetstid i vattenvårdsförbundets arbetsgrupp bedömdes innebära att kommunens eget vattenvårdsarbete skulle behöva prioriteras ned i motsvarande grad, eftersom det inte finns ett överskott på personaltimmar att ta av. Samhällsbyggnadskontoret såg redan då svårigheter med att hinna med arbetet i förbundets arbetsgrupp och bedömde att en utökning av den tiden inte var möjlig.

Det nya förslaget som skickats ut har förändrats enligt följande:

- Programmet är uppdelat i två delar;
 1. Samverkansprogram med bakgrund/fakta och fokusområden och
 2. en separat del för programmets aktiviteter och resursbehov för den kommande programperioden. Del 2 är endast för förbundets medlemmar (se bilaga 4). Bilagorna till programmet återfinns här i bilaga 5.
- Resurser i form av arbetstid för tjänstemännen i de olika kommunerna som utgör förbundets arbetsgrupp finns specificerad.
- Fokusområdena för programmet samlats ihop från 5 till 4 för att tydliggöra programmets riktning och prioritering.
- Programmets resursbehov utgår från nuvarande budget och tjänsteomfattning för projektledaren (75%). För delfinansiering av utredningar som föreslås i bilaga 3 till samverkansprogrammet föreslås en ambitionshöjning med 100 000 kr till totalt 200 000 kr.

Samhällsbyggnadskontoret bedömer att synpunkterna i tidigare remissrunda därmed tillgodosetts och att den nuvarande utformningen av samverkansprogrammet kan antas av förbundet.

Bilagor

1. Första förslaget till nytt samverkansprogram 2022-2027
2. Kommunens yttrande över första förslaget
3. Föreliggande förslag till samverkansprogram 2024-2029
4. Aktiviteter och resursbehov, endast för medlemmar
5. Bilagor till samverkansprogram 2024-2029